

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Kłodnicki
Sędziowie:	SSA Jacek Gołaczyński SSA Agnieszka Piotrowska (spr.)
Protokolant:	Katarzyna Sandecka

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w K.**

przeciwko **Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...)**

o ustalenie

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 13 kwietnia 2011 r. sygn. akt I C 788/09

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) sp. z o.o. w K. domagała się w pozwie, skierowanym trybie art. 189 k.p.c., przeciwko Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...) we W. ustalenia nieistnienia prawa strony pozwanej do objęcia działalnością związkową powodowej Spółki, wskazując w uzasadnieniu żądania, że w kwietniu 2009 roku powodowa Spółka otrzymała od strony pozwanej informację, że z uwagi na zatrudnianie przez powódkę członków pozwanej organizacji związkowej, Spółka jest zobowiązana do dokonywania z pozwaną wszelkich uzgodnień w zakresie spraw wskazanych w kodeksie pracy oraz ustawie o związkach zawodowych i innych aktach normatywnych.

Do pisma tego strona pozwana dołączyła poświadczenie rejestracji pozwanej organizacji związkowej wystawione przez (...) Region D., z którego wynika, że pozwana międzyzakładowa organizacja związkowa została zarejestrowana w Rejestrze Podstawowych Jednostek Organizacyjnych Związku Regionu (...) we W. pod numerem (...).

Strona powodowa wskazała, że z uwagi na istotne wątpliwości co do istnienia i legalności pozwanej organizacji związkowej ma ona interes prawny w rozumieniu art. 189 kpc w ustaleniu, że pozwana organizacja związkowa nie ma prawa prowadzenia działalności związkowej na terenie powodowej Spółki.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd I instancji oddalił powództwo, czyniąc w sprawie następujące ustalenia faktyczne.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy (...) powstał na mocy Porozumień Sierpniowych podpisanych w 1980 roku między Komitetami Strajkowymi w Szczecinie, Gdańsku, Jastrzębiu Zdroju i Dąbrowie Górniczej a Komisją Rządową. W dniu 22 września 1980r. uchwalono statut związku, w dniu 24 października 1980r. dokonano jego wstępnej rejestracji, zaś w dniu 10 listopada 1980 roku definitywnej rejestracji związku w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie.

Po przełomie ustrojowym w 1989 roku, związek wznowił swoją działalność, zaś w dniu 10 grudnia 2001r. (...) Związek Zawodowy (...) został przerejestrowany z rejestru związków zawodowych prowadzonego dotychczas przez Sąd Okręgowy w Warszawie ((...)) do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego (...) pod numerem(...)

W ramach terenowych jednostek organizacyjnych (...) utworzony został Region D. NSZZ Solidarność zarejestrowany w rejestrze Komisji Krajowej (...) w G. w dniu 4 maja 1989r. pod numerem (...).

W 1989 roku Region D. (...) rozpoczął rejestrację podstawowych jednostek organizacyjnych związku, wobec reaktywacji (...) i zarejestrowania związku jako organizacji ogólnokrajowej.

W dniu 20 kwietnia 1989r. utworzono Komitet Organizacyjny przy (...), który podjął czynności zmierzających do ukonstytuowania związku, które miały polegać na przyjmowaniu zgłoszeń osób deklarujących przynależność do (...), zorganizowaniu wyborów statutowych władz związku, odtworzeniu struktury związku oraz podejmowaniu działań zmierzających do spełnienia postulatów zgłoszonych przez załogę. W dniu 11 września 1989r. miało miejsce Walne Zebranie Delegatów (...) przy (...), które dokonało wyboru 10 osobowej Komisji Zakładowej, której przewodniczącym został Z. R..

Organizacja Związkowa (...) przy (...) licząca 610 członków, została zarejestrowana pod pozycją (...) w rejestrze prowadzonym w formie papierowej, w zeszycie formatu A4 przez Zarząd Regionu D..

Od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 23 maja 1991r. o związkach zawodowych /tekst jednolity Dz.U. z 2001r., nr 79, poz. 854 z późn. zm./ rozpoczęto wprowadzanie zmian do postanowień statutu (...), w tym także w zakresie tworzenia jednostek organizacyjnych związku.

Sąd I instancji ustalił dalej, że (...) ma osobowość prawną. Osobowość prawną posiadają także jego jednostki organizacyjne a więc organizacje zakładowe, organizacje międzyzakładowe, organizacje podzakładowe, a także regiony, krajowe sekretariaty branżowe, Krajowy Sekretariat Emerytów i Rencistów oraz Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków.

W 1991 roku we (...) zostało podzielone na kilka odrębnych podmiotów gospodarczych. W związku z tym Komisja Zakładowa (...) przy (...) chcąc dostosować strukturę organizacyjną związku do tych zmian, podjęła uchwałę nr 11/91 z dnia 27 września 1991r., na mocy której doszło do przekształcenia jej w M. K. (...) (...), która zgodnie ze statutem objęła swoim działaniem (...) oraz wszystkie podmioty gospodarcze wyodrębnione z tego przedsiębiorstwa lub powstałe na bazie jego majątku.

Uchwałą tą ustalono także, iż członkiem Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...) (...) może być Komisja Zakładowa(...) zakładu pracy nie wymienionego powyżej pod warunkiem podjęcia stosownej uchwały o przystąpieniu do (...). Członkiem powstałej Międzyzakładowej Organizacji Związkowej może być osoba pracująca w zakładzie pracy, w którym nie istnieją struktury związkowe (...), po podpisaniu lub przedstawieniu deklaracji członkowskiej.

W związku z podjęciem uchwały nr (...) w papierowym rejestrze podstawowych jednostek organizacyjnych prowadzonym przez Zarząd Regionu D. dokonano przekreślenia nazwy (...) i wpisano nazwę (...). Wpisu tego dokonano powyżej pozycji nr (...), tj. nad linią oddzielającą pozycję nr (...) od pozycji nr (...) w tabeli. Wpis (...) w pozycji(...) odnosił się do organizacji zarejestrowanej pod pozycją nr (...), mimo iż nazwa jednostki organizacyjnej związku wpisana została w pozycji nr (...) rejestru.

Sąd ustalił dalej, że Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...), jako organizacja międzyzakładowa, jest, zgodnie ze statutem (...), jednostką organizacyjną tego związku posiadającą osobowość prawną, mimo iż nie została wpisana do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego.

Według dalszych ustaleń Sądu I instancji, od 1992 roku dokonywano wyborów władz związkowych Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...), w ich wyniku, przewodniczącym Komisji Międzyzakładowej od dnia 11 stycznia 1992r., na każdą następną kadencję aż do chwili obecnej, był Z. R.. Ważność wyborów była każdorazowo stwierdzana przez Regionalną Komisję Wyborczą (...) Regionu D..

Zarówno w protokołach zebrania władz związkowych jak i w uchwałach o wyborze organów wpisywano, iż (...) Organizacja (...) jest jednostką organizacyjną zarejestrowaną w rejestrze podstawowych jednostek organizacyjnych Regionu D. pod numerem (...).

W dniu 28 lutego 2003r. Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...) miała 206 członków, z czego 170 członków było zatrudnionych, 12 było emerytami lub rencistami, 24 było bezrobotnymi. W tym czasie członkami MOZ (...) byli pracownicy zatrudnieni w (...) oraz w Zakładzie Remontowo – Budowlanym Gospodarstwie Pomocniczym (...) we W..

W następnych latach strona pozwana zrzeszała w różnych okresach, szczegółowo przez Sąd I instancji wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, pracowników zatrudnionych u następujących pracodawców: Caritas Archidiecezji (...) we W., (...)– W., (...) sp. z o.o. we W., (...) sp. z o.o. we W., (...) sp. z o.o. w B., Przędzalnia (...) sp. z o.o. w P., (...) sp. z o.o. w P., Dom Pomocy Społecznej we W., (...) sp.z o.o. we W., HS (...) w P., Biuro (...) we W.,

Uchwały Komisji Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...) w sprawie powołania (...) i objęcia danego pracodawcy zakresem działania organizacji związkowej oraz w sprawie likwidacji powołanego (...) i odstąpienia od objęcia konkretnego pracodawcy działaniem strony pozwanej były przesyłane do Regionu D. (...) celem rejestrowania zmian w prowadzonym przez niego rejestrze podstawowych jednostek organizacyjnych związku.

Sąd ustalił dalej, że w dniu 18 lutego 2009r. Komisja Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...) podjęła uchwałę o objęciu (...) sp. z o.o. w K. swoim działaniem. Utworzono K. (...), na liderów związkowych powołani zostali pracownicy Spółki (...). Deklaracje związkowe zostały podpisane i złożone przez 48 pracowników (...) sp. z o.o.

Wobec odmowy ze strony przedstawicieli powodowej Spółki (...) osobistego odebrania od Z. R. w dniu 20 lutego 2009r. informacji o podjęciu powyższej uchwały, pisma wskazującego pracowników Spółki będącymi przedstawicielami związku oraz zaświadczenia, iż MOZ (...) jest organizacją zarejestrowaną w Zarządzie Regionu D., a Z. R. jest przewodniczącym organizacji, strona pozwana doręczyła Spółce powyższe pisma drogą pocztową listem poleconym.

Pismem z dnia 20 lutego 2009r. MOZ (...) poinformowała spółkę (...) sp. z o.o. o objęciu jej zakresem działania tej organizacji oraz o ilości pracowników, którzy zgłosili swoje uczestnictwo w strukturach związku. Pismem tym wezwano spółkę do przedstawienia informacji dotyczących odpisów na fundusz socjalny, jego rozliczenia za 2008 rok oraz przedłożenia obowiązujących w zakładzie zarządzeń, regulaminów i tabel celem przystąpienia do rozmów na temat zakładowego układu zbiorowego pracy. Zwrócono uwagę, iż w sposób niezgodny z prawem dokonuje się potrąceń za noty paliwowe, cofnięto dodatki za podwójną obsadę, zaniżane są dodatki nocne, brak jest wypłat wynagrodzenia i diet za przejazdy z K. do H. oraz ekwiwalentu za spanie w kabinie samochodu. Wniesiono o zaniechanie tych praktyk i przystąpienie do rozmów na temat przyszłości firmy i jej załogi. Poinformowano także, wyprzedzając żądanie przedłożenia listy członków związku, iż na obecnym etapie nie zostanie ona przedstawiona,

albowiem zabrania tego ustawa o związkach zawodowych. Do pisma dołączono zaświadczenie o rejestracji, z którego wynikało, iż Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...) jest zarejestrowana w Rejestrze Podstawowych Jednostek Organizacyjnych Związku Regionu D. (...) we W. pod numerem (...) i organizacja ta, zgodnie z art. 15 ustawy o związkach zawodowych z dnia 23 maja 1991r. ma osobowość prawną. W poświadczeniu rejestracji zamieszczono także informację, że (...) Związek Zawodowy (...) został zarejestrowany w dniu 10 grudnia 2001r. w Krajowym Rejestrze Sądowym w (...) zaś Region D. N. S. z siedzibą we W. jest zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Regionów prowadzonym przez Komisję Krajową (...)z siedzibą w G..

Kierownictwo spółki (...) zwróciło się do Regionu D. (...) z prośbą o wskazanie, czy MOZ (...) objęła swoim działaniem Spółkę.

W odpowiedzi pismem z dnia 25 lutego 2009r. Przewodniczący Zarządu Regionu D. (...) poinformował stronę powodową, iż na dzień 25 lutego 2009r. nie została zarejestrowana w Regionie D. (...) we W. organizacja związkowa (...) zrzeszająca członków zatrudnionych w (...) sp. z o.o. w K.. Pismem tym Zarząd Regionu także potwierdził, że Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...) we W. jest zarejestrowana w Regionie D. (...). Przewodniczącym tej organizacji na kadencję w latach 2006 – 2010, to jest do dnia 31 marca 2010r., jest Z. R..

Pracownik powodowej Spółki udał się do siedziby Zarządu Regionu D. (...) celem przejrzenia dokumentacji Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...) (...). Pracownica Regionu przedstawiła mu zeszyt, w którym dokonywane są rejestracje organizacji związkowych, segregator z dokumentami i wyjaśniła procedurę rejestracji organizacji związkowych.

Pismem z dnia 27 lutego 2009r. MOZ (...) wystąpiła do spółki (...) sp. z o.o. z żądaniami przywrócenia do pracy zwolnionych z pracy pracowników będących członkami związku oraz innymi postulatami zagrażając, iż celem wyegzekwowania żądań rozpoczęta zostanie z dniem 21 marca 2009r. akcja strajkowa.

W odpowiedzi na to pismo strona powodowa poinformowała o niemożliwości uczynienia zadość żądaniom organizacji związkowej, jednocześnie wzywając Międzyzakładową Organizację Związkową (...) o podanie daty rejestracji oraz przesłanie uchwały rejestracyjnej organizacji związkowej (...) zrzeszających członków związku zawodowego zatrudnionych w spółce (...) sp. z o.o., zaświadczenia o rejestracji tej uchwały wD. Regionie (...) oraz zaświadczenia o stwierdzeniu reprezentatywności związku zawodowego zgodnie z art. 241^{25a} § 1 k.p. Zwrócono się także z prośbą o udzielenie informacji, kiedy odbyło się referendum strajkowe, czy obejmowało całą załogę spółki (...), czy została powołana związkowa komisja skrutacyjna w celu obliczenia wyników referendum strajkowego, czy w głosowaniu wzięło udział więcej niż 50% pracowników - jeśli tak to ilu, jakie były wyniki referendum strajkowego oraz przedstawienie formularza referendalnego. Pismo zostało doręczone władzom organizacji związkowej w dniu 13 marca 2009r.

Strona pozwana udzieliła odpowiedzi w piśmie z dnia 20 marca 2009r.

W odpowiedzi na wskazane wyżej pismo powodowa Spółka zwróciła się do Zarządu Regionu D. (...) o wystawienie zaświadczenia z informacją czy (...) zarejestrowała związek zakładowy w (...) sp. z o.o. W przypadku zaistnienia faktu rejestracji wniosła o podanie numeru, pod którym związek w ich zakładzie został zarejestrowany, aktualnej liczby osób ze spółki należących do związku zawodowego oraz wskazanie w jaki sposób związek weryfikuje czy dana osoba jest zatrudniona w firmie (...). Z uwagi na brak przesłanych wniosków do księgowości o potrącanie składek członkowskich z wynagrodzenia wniesiono o nadesłanie oryginałów deklaracji osób zgłaszających przynależność do związku.

Pismem z dnia 23 marca 2009r. L. P. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Biuro (...) zwróciła się do spółki (...) z wnioskiem o pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem pracownika zwolnionego z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w Zarządzie Międzyzakładowej Organizacji Związkowej, tj. Z. R., odpowiednio do udziału liczby członków tej organizacji zatrudnionych u strony powodowej.

Pismem z dnia 24 marca 2009r. działająca w imieniu spółki (...) sp. z o.o. E. M. wystąpiła do Z. R. – Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...) z pismem, w którym poinformowała, iż wspólnie z wiceprzewodniczącym na spotkaniu w dniu 26 marca 2009r. pragnie poruszyć problematykę sposobu i zasad współpracy obu stron. Dotychczasowy sposób działania Z. R. zagraża bezpieczeństwu pracy w zakładzie albowiem na jego terenie składowane są towary, z powodu których nie każdy jest uprawniony do wejścia na teren zakładu pracy lub jego części. Na spotkaniu tym zostaną także poruszone zagadnienia związane z pytaniami zawartymi w piśmie z dnia 10 marca 2009r., na które nie udzielono odpowiedzi pismem z dnia 20 marca 2009r. W związku z czym wyznaczenie dnia 26 marca 2009r. jako terminu referendum strajkowego nie jest możliwe aż do momentu wyjaśnienia powyższych kwestii oraz uzgodnienia zasad porozumiewania się bez narażania pracowników firmy na niebezpieczeństwo w ich miejscu pracy.

Pismem z dnia 25 marca 2009r. MOZ(...) zwróciła się do (...) sp. z o.o. o powołanie Rady Pracowników, do której delegowała wymienionych w piśmie trzech członków organizacji.

Zaświadczeniem z dnia 26 marca 2009r. Region D. (...) stwierdził, iż Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...) zarejestrowana w Rejestrze Podstawowych Jednostek Organizacyjnych Związku Regionu D. we W. pod numerem ewidencyjnym (...) zrzesza członków związku zatrudnionych w Przędzalni (...) sp. z o.o., (...) – P (...) sp. z o.o., Domu Pomocy Społecznej (...)we W., Biurze (...) we W. oraz (...) sp. z o.o.

Zaświadczenie to zostało doręczone w dniu 1 kwietnia 2009r. pracownikowi spółki (...) podczas spotkania ze Z. R. wraz z listą pracowników, którym należało udzielać informacji i przeprowadzać z nimi konsultacje oraz z wnioskiem o powołanie (...).

W dniu 29 marca 2009r. doszło do strajku na terenie (...) sp. z o.o. W kwietniu 2009 roku w MOZ (...) zarejestrowanych było 30 członków zatrudnionych w spółce (...), w maju 2009 roku – 29 członków zaś w czerwcu 2009 roku – 27 członków.

Pismem z dnia 26 czerwca 2009r. spółka wystąpiła do Regionu D. (...) i MOZ (...) o ujawnienie danych na temat powstania i działalności Międzyzakładowej Organizacji Związkowej (...), w tym danych dotyczących numeru NIP, KRS, REGON organizacji, miejsca rejestracji i organu rejestrującego, składu osobowego organów i władz od dnia powstania organizacji, informacji na temat majątku organizacji i zawieranych przez nią umów najmu, numerów rachunków bankowych, informacji na temat strony internetowej, informacji na temat kontroli przeprowadzonych w organizacji, liczbie procesów sądowych przeciwko i na rzecz organizacji przez cały okres istnienia, liczby sporów zbiorowych i strajków zainicjowanych oraz zorganizowanych przez organizację i ich wyniku, nazw i adresów wszystkich pracodawców objętych działalnością organizacji, zasad finansowania organizacji, wysokości wynagrodzenia wszystkich członków organów wraz ze źródłami ich finansowania, nazw i adresów pracodawców finansujących wynagrodzenia, finansowania organizacji przez jej członków na rzecz których związek prowadził procesy sądowe, informacji na temat liczby członków organizacji wraz ze wskazaniem miejsca zatrudnienia tych członków, tj. nazwy i adresów pracodawców. Pismem tym wniesiono także o dostarczenie dokumentów związanych z utworzeniem organizacji, kopii statutu, kopii regulaminów oraz innych dokumentów regulujących zasady działania organizacji, kopii protokołów wszystkich posiedzeń i zgromadzeń organów związku od dnia jego powstania, kopii protokołów głosowań i wyborów władz, kopii wszystkich rocznych sprawozdań oraz deklaracji podatkowych,

Zarząd Regionu D. (...) pismem z dnia 20 lipca 2009r. odmówił udzielenia odpowiedzi na wskazane pytania albowiem jako dane nie będące informacją publiczną w rozumieniu ustawy o dostępie do informacji publicznej nie podlegają udostępnieniu. Także działający w imieniu strony pozwanej Z. R. pismem z dnia 10 lipca 2009r. odmówił udzielenia odpowiedzi na większość zagadnień postawionych w piśmie powodowej Spółki z dnia 26 czerwca 2009r.

Spółka (...) sp. z o.o. prowadziła rokowania z Międzyzakładową Organizacją Związkową (...) między innymi w sprawie podpisania zakładowego układu zbiorowego pracy. W dalszym ciągu też spółka zwracała się do władz Związku z prośbą o przedstawienie informacji dotyczących rejestracji związku, danych o reprezentatywności związku i podstawy tego stwierdzenia.

Zarząd Regionu D. (...)raz na cztery lata weryfikuje prawidłowość działania międzyzakładowej organizacji związkowej i niespełnienie któregokolwiek z wymaganych statutem wymagań powoduje wykreślenie organizacji związkowej z rejestru. Zarząd Regionu weryfikuje także prawidłowość wyborów władz w organizacjach zakładowych i międzyzakładowych.

Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...) nigdy nie została wykreślona z rejestru prowadzonego przez Region D.(...). Nie miało miejsca zdarzenie, by wybory do władz związku MOZ (...) odbywały się poza procedurą.

Obecnie rejestracja organizacji związkowej dokonywana jest w formie komputerowej, jednakże pierwsza rejestracja organizacji związkowej zawsze wpisywana jest do zeszytu i dopiero w dalszej kolejności dane wprowadzane są do komputera. Dokumenty rejestrowe nie są podpisane pod rejestr wprowadzony w zeszycie, ale są przechowywane w oddzielnych segregatorach.

Każda organizacja związkowa jest zobowiązana do przedkładania dwa razy do roku karty ewidencyjnej, w której wskazuje zakłady pracy objęte swym zakresem działania. W razie zmiany zakresu działania organizacji, organizacja związkowa jest zobowiązana poinformować o tym Zarząd Regionu przesyłając odpis uchwały o objęciu swym działaniem nowego pracodawcy.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy wskazał, że strona powodowa upatrywała istnienia interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc w tym, iż jej zdaniem, w trakcie utworzenia i dalszego funkcjonowania pozwanej organizacji związkowej doszło do poważnych nieprawidłowości, które powodują wątpliwości co do legalności działania związku zawodowego, zaś ryzyko pomyłki co do tego, czy dana organizacja międzyzakładowa obejmuje swoim zakresem danego pracodawcę obciąża w tym wypadku tego pracodawcę. Uzasadniając interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie strona powodowa podała dalej, iż otrzymała dwie sprzeczne ze sobą informacje na temat tego, czy została objęta działaniem pozwanej czy też nie i ma interes prawny w ustaleniu prawa pozwanej do objęcia jej swoją działalnością.

Tymczasem, zdaniem Sądu I instancji, strona powodowa nie wykazała istnienia interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc w ustaleniu nieistnienia prawa pozwanej organizacji związkowej do działania na terenie powodowej Spółki.

Po pierwsze zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał, w ocenie Sądu Okręgowego, uzasadnionych podstaw do powstania po stronie powodowej wątpliwości co do istnienia i legalności działania pozwanej organizacji związkowej, o czym świadczą drobiazgowo ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy .

Po drugie o braku interesu prawnego w ustaleniu można mówić wówczas, gdy powód może osiągnąć w pełni ochronę swych praw w sposób prostszy i łatwiejszy, np. w procesie o świadczenie albo ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego.

Sąd Okręgowy podniósł, że powodowa Spółka może uzyskać w pełni ochronę swoich praw w tego rodzaju postępowaniach, albowiem w dniu 29 marca 2009r. pozwana Międzyzakładowa Organizacja Związkowa (...) rozpoczęła akcję strajkową u strony powodowej. Ponadto między powódką a pozwaną prowadzone były rokowania w związku z objęciem strony powodowej układem zbiorowym pracy. Strona powodowa jako pracodawca miała możliwość ustalenia legalności strajku z dnia 29 maja 2009r. albowiem przysługuje jej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych / Dz.U. nr 55, poz. 236 z późn. zm./, prawo do zawiadomienia organów ścigania o popełnieniu przestępstwa przez organizatorów strajku w związku ze zorganizowaniem strajku wbrew przepisom ustawy / art. 26 ust. 2/. Rozstrzygnięcie prokuratury, czy też wydane na podstawie wniesionego przez nią aktu oskarżenia orzeczenie sądu w sposób wystarczający pozwala na ustalenie czy strajk był zorganizowany legalnie, a co za tym idzie, czy zakładowa organizacja związkowa prowadząca strajk była uprawniona do jego prowadzenia.

Ponadto w razie wniesienia przez zwolnionych z pracy pracowników odwołań do sądu pracy w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę pracownikowi podlegającemu ochronie organizacji związkowej, Sąd pracy jest

zobowiązany zbadać w toku procesu, czy dany pracownik podlegał ochronie związku zawodowego, a co za tym idzie dokonuje on kontroli, czy związek zawodowy objął swoim działaniem pozwanego pracodawcę. Sąd I instancji podkreślił, że aktualnie takie postępowania sądowe, w związku ze zwolnieniem przez Spółkę z pracy pracowników – członków pozwanej organizacji związkowej, toczą się przed Sądem Rejonowym Sądem Pracy dla W.(...)

W ocenie Sądu, także podejmowane przez powódkę rokowania w związku z objęciem jej układem zbiorowym pracy, dawały możliwość ustalenia, czy pozwana objęła ją swoim zakresem działania.

(...) sp. z o.o. mogła wystąpić do sądu pracy właściwego dla siedziby pracodawcy z wnioskiem o stwierdzenie reprezentatywności tej organizacji związkowej.

Zgodnie bowiem z treścią art. 241^{25a} § 4 k.p. pracodawca może przed zawarciem układu zakładowego zgłosić uczestnikom, prowadzącym rokowania w sprawie zawarcia tego układu, pisemne zastrzeżenie co do spełniania przez zakładową organizację związkową kryteriów reprezentatywności, o których mowa w tym artykule.

W takiej sytuacji zakładowa organizacja związkowa, wobec której zostało zgłoszone zastrzeżenie występuje do sądu rejonowego właściwego dla siedziby pracodawcy z wnioskiem o stwierdzenie jej reprezentatywności, a sąd pracy wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym / art. 241^{25a} § 5 kp/.

Z powyższą motywacją Sąd I instancji oddalił powództwo obciążając stronę powodową kosztami procesu.

W apelacji strona powodowa zaskarżając wyrok w całości zarzuciła naruszenie **art. 189 kpc** oraz **art. 6 kc, a także a rt. 189 kpc w z w. z art. 34¹ § 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych** - poprzez jego błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu nieistnienia prawa pozwanej organizacji związkowej do objęcia swoją działalnością powodowej spółki, naruszenie **art. 227 kpc, 232 kpc** oraz **art. 233 kpc** oraz **art. 6 kc** - poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów, bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez stronę, brak jakiegokolwiek ustosunkowania się przez Sąd do **wniosków dowodowych** zgłoszonych przez powoda oraz uznanie, że pozwana organizacja związkowa wykazała swoje prawo do objęcia zakresem swego działania powodową spółkę pomimo nie przedstawienia przez tę organizację dowodów na istnienie jej uprawnień.

Skarżaca zarzuciła ponadto naruszenie a **rt. 45 ust. 1 Konstytucji RP** oraz **art. 2 kpc**, poprzez naruszenie prawa powodowej spółki do rozpatrzenia jej sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd powszechny, **art. 31 ust. 2 i 3 Konstytucji RP w zw. z art. 10, 13 i 14 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych** - poprzez jego niezastosowanie, co doprowadziło do uznania, że pozwana organizacja związkowa pomimo naruszenia przepisów prawa regulujących zasady jej powstania, przekształcenia i działania była uprawniona do objęcia zakresem swego działania powodowej spółki; **art. 13 Konstytucji RP w zw. z art. 13 i 14 ustawy o związkach zawodowych** - poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że art. 13 i 14 ustawy o związkach zawodowych ustanawiają wyjątek od zasady rejestrowania organizacji związkowych dla jednostek organizacyjnych organizacji związkowych zarejestrowanych w KRS, naruszenie art. 459 kpc, art. 13 § 1 zdanie drugie KPC **oraz** art. 201 § 1 i 2 kpc poprzez rozpoznanie niniejszej sprawy przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny i z pominięciem przepisów regulujących tryb odrębny w sprawach **z zakresu prawa pracy**, podczas gdy niniejsza sprawa ma charakter z zakresu prawa pracy i powinna być rozpoznana przez **Wydział Pracy** Sądu Okręgowego we Wrocławiu (Sąd Pracy)

Formułując powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w całości z powodu nierozpoznania istoty niniejszej sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie. Nie doszło bowiem do naruszenia wskazanych przez apelującego przepisów postępowania, jak też przytoczonych w apelacji przepisów prawa materialnego.

Poczynione przez Sąd obszerne ustalenia faktyczne są zgodne z przeprowadzonymi dowodami, ocenionymi należycie i bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, co zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc czyni nietrafnym. Nie naruszył także Sąd Okręgowy przepisów postępowania dotyczących przeprowadzania dowodów, zwłaszcza, że Sąd szeroko umotywował swoje decyzje procesowe w zakresie pominięcia niektórych wniosków dowodowych strony powodowej czy uchylania niektórych pytań i motywację tę Sąd odwoławczy akceptuje.

Z całą pewnością nie naruszył także Sąd Okręgowy wskazanych w apelacji strony powodowej przepisów prawa materialnego, a to art. 45 ustęp 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 kpc, art. 31 ust. 2 i 3 Konstytucji w związku z art. 10, 13 i 14 ustęp 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych oraz art. 13 Konstytucji w związku z art. 13 i 14 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych.

Art. 45 ustęp 1 Konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Niewątpliwie Sąd Okręgowy rozpoznał merytorycznie sprawę, dając wyraz motywom rozstrzygnięcia w wielostronicowym uzasadnieniu wyroku.

Z kolei art. 31 ustęp 2 i 3 Konstytucji przewidują, że każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje, zaś ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Z treści apelacji nie wynika właściwie, w jaki sposób Sąd Okręgowy miałby naruszyć zaskarżonym wyrokiem opisane w cytowanym wyżej przepisie konstytucyjne uprawnienia strony powodowej.

Jeśli uznać za motywy tego zarzutu fragment uzasadnienia apelacji na stronie 10 i 11 dotyczący określonych ograniczeń w działalności pracodawców w Polsce wynikających z konieczności respektowania przez nich faktu istnienia i działania związków zawodowych, to wskazać należy, że nie odnosi się on w najmniejszym stopniu do treści zaskarżonego orzeczenia, a jest jedynie wyrazem subiektywnych poglądów strony powodowej dotyczących ustawowego modelu funkcjonowania związków zawodowych w Polsce.

Niezrozumiały jest także w kontekście całokształtu sprawy kolejny zarzut naruszenia art. 13 Konstytucji RP stanowiącego, że zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa.

Jak należy rozumieć z uzasadnienia tego zarzutu, skarżący upatruje obrazy cytowanej regulacji konstytucyjnej w przyjętym przez Sąd I instancji poglądzie, zgodnie z którym w świetle art. 13 punkt 7 i art. 15 ustęp 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych pozwana międzyzakładowa organizacja związkowa jako podstawowa jednostka organizacyjna (...) nie podlega wpisowi do KRS, a osobowość prawną nabyła zgodnie ze wskazanym art. 13 punkt 7 ustawy o zw. zaw.

Skarżący stojąc konsekwentnie na stanowisku, że uprawnienie zarejestrowanego w KRS związku zawodowego do wskazania w swoim statucie jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną (art. 13 punkt 7 ustawy o zw. zaw.) nie oznacza zwolnienia tych jednostek organizacyjnych od obowiązku odrębnej rejestracji w KRS, ignoruje przytoczone przez Sąd I instancji całkowicie odmienne stanowisko judykatury, zgodnie z którym na podstawie rejestracji (...) osobowość prawną uzyskał tylko ten związek, natomiast jednostki organizacyjne Związku istniejące w

dniu wejścia w życie zmiany statutu, określającej jednostki mające osobowość prawną – art. 13 punkt 7 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych nabyły te osobowość z tym dniem bez konieczności odrębnej rejestracji w KRS - (por. uchwała 7 sędziów SN z dnia 25 marca 1993 roku, I PZP 73/93, OSNC 1993/10/169, wyrok SN z dnia 16.02.2007 r., II PK 196/06, OSNP 2008/7-8/94).

Przytoczony przez skarżącego wyrok Sądu N. z dnia 7.04.2010 roku (II PK 342/09, OSNP 2011/19-20/247) nie jest adekwatny do zgłoszonego w pozwie żądania z uwagi na zupełnie odmienny stan faktyczny sprawy rozpoznawanej przez Sąd N., odmienny układ podmiotowy (pracodawca kontra osoba fizyczna) oraz odmienne żądanie pozwu w tamtej sprawie.

Nie naruszył Sąd I instancji art. 189 kpc przez przyjęcie, że strona powodowa nie wykazała interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia prawa pozwanej organizacji związkowej do działania na terenie powodowej Spółki.

W odniesieniu do tego podstawowego, jak się wydaje, zarzutu apelacji zaakcentować należy, że zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Na podstawie art. 189 k.p.c. można żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia tylko takiego stosunku prawnego lub prawa, które ma naturę cywilistyczną (art. 1 k.p.c.), przepis ten więc odnosi się do prawa podmiotowego strony, a nie prawa w znaczeniu przepisu prawnego lub uprawnienia wynikającego z kompetencji.

Ze sformułowanego w pozwie żądania wynika, że strona powodowa domagała się ustalenia, że pozwana międzyzakładowa organizacja związkowa stanowiąca zarejestrowaną w Regionie D. jednostkę organizacyjną (...), nie ma prawa do działania na terenie powodowej Spółki, a co za tym Idzie - do występowania w imieniu pracowników powodowej Spółki na gruncie indywidualnego i zbiorowego prawa pracy w ramach kompetencji organizacji związkowej wynikających z ustawy o związkach zawodowych, kodeksu pracy, innych aktów z zakresu prawa pracy i zabezpieczenia społecznego oraz statutu związku.

Z uzasadnienia stanowiska strony powodowej wynika, że kwestionuje ona istnienie pozwanej organizacji związkowej i jej kompetencje, zaś w drodze niniejszego powództwa zmierza do uzyskania pewności w zakresie relacji zachodzących w spornym okresie pomiędzy powodem a pozwaną organizacją związkową.

Stosunki prawne pomiędzy pracodawcami a związkami zawodowymi zaliczane są do zbiorowych stosunków pracy, które co do zasady nie podlegają rozstrzygnięciom sądów powszechnych, ale należą do kategorii sporów zbiorowych między pracownikami (związkami zawodowymi) a pracodawcami w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. Nr 55, poz. 236 ze zm.), która w art. 4 przeciwstawia spory zbiorowe indywidualnym żądaniom pracowników rozstrzyganym w postępowaniu przed organami rozstrzygającymi spory o roszczenia pracowników.

Postępowania sądowe w indywidualnych sporach pracowniczych są, zdaniem Sądu Apelacyjnego, jedyną i najbardziej właściwą płaszczyzną do ustalenia przez sąd orzekający jako przesłanki właściwego rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, zakresu kompetencji konkretnej organizacji związkowej w odniesieniu do konkretnego pracodawcy i w skonkretyzowanej sprawie.

Skoro takie właśnie postępowania toczą się aktualnie przez Sądem Pracy dla W. to podzielić należy ocenę Sądu I instancji co do braku interesu prawnego strony powodowej w rozumieniu art. 189 kpc w wytoczeniu niniejszego powództwa i żądaniu, aby to Sąd powszechny dokonał w drodze rozstrzygnięcia niniejszego powództwa, abstrakcyjnego, w oderwaniu od konkretnej sprawy, ustalenia nieistnienia prawa pozwanej międzyzakładowej organizacji związkowej do działania na terenie przedsiębiorstwa prowadzonego przez powoda.

Wyrok Sądu I instancji oddalający z powyższych przyczyn powództwo, uznać więc należy za prawidłowy i zgodny z prawem, co implikuje oddalenie apelacji strony powodowej jako niezasadnej na podstawie art. 385 kpc.

mw